

Оштро Перце 2014/2015

Најбољи прикази

Најозбиљније Перце: Марко Ракић, осми разред ОШ „Коста Ђукић“, Младеновац

Режија Слободана Шијана, редитеља који се сматра једним од најбољих на Балкану, и сценарио Душана Ковачевића заслужни су што се филм „Ко то тамо пева“ нашао међу култним српским филмовима. Премијерно је приказан 1980. године, а инспирација за филм је, на жалост, стварни историјски догађај. Елитни тим југословенских глумаца снимио је филм за 21 дан.

Када их судбина доведе у аутобус, група од десетак људи креће на пут до Београда, потпуно несвесна трагедије која их тамо очекује. Већ на самом почетку филма осећа се тензија међу путницима, управо зато што су нетолерантни једни према другима. Међутим, прекретница за општи хаос је тренутак када путници схвате да је главни пут блокиран, те да ће морати да иду заобилазним, који је доста дужи. Тада отворено показују своју праву природу, што доводи до конфликта.

Главни лик (Павле Вуисић) је власник фирме Крстић и аутобуса који вози његов син Мишко (Александар Берчек). Радно место кондуктера, насупрот логици, дало му је самопоуздање, па се све време понаша апсолутистички. У једном тренутку све мора да буде по прописима, а већ у следећем мари само за своје интересе и поручује путницима: „Коме се не свиђа, може и пешке“. Према послу се односи неодговорно, па аутобус убрзо постаје путујућа фарма.

У спектру ликова издваја особина коју деле: разметљивост. „Не могу се ја тако лако удавити“ изјављује Брка (Данило Бата Стојковић), док ће деда (Мића Томић) тврдити да нема новца за карту само док га не прогласе сиротињом. То нам само говори да је углед у том времену био вредност већа од осталих.

Намера редитеља је да на занимљив и ироничан начин прикаже друштво оног времена и да га упореди са временом настанка филма. Сматрам да је у томе потпуно успео. Забрињавајуће је да је чак и данас, 74 године након времена догађаја, менталитет људи сличан оном из филма. Ликови су од почетка до краја исти, не мењају се, баш као и наше друштво, па је трагичан крај неминован. Поручује ли нам то редитељ да је дошло време за крупне промене или да и нас чека сличан завршетак?

„Вози Мишко!“ је легендарна реченица, аутобус је генијално разрађен симбол, поента се уочава анализом детаља, док је главни догађај само потпора. Тако је, на пример, сцена када Брка пада са моста остала у сенци кондуктерове реакције: „Није га нико гурнуо, идемо даље“. Детаља има много, а неки су и скривени. Оно што је на мене оставило најјачи утисак је управо њихова симболика. Удубљујући се, схватамо да заправо ништа није онако као што изгледа.

Гледањем филма нећемо побећи из реалности, сагледаћемо је из другачије перспективе. Филм ме је подстакао да мислим о темама попут ненапредовања нашег друштва и вредностима које и данас владају у Србији и да се запитам хоћемо ли се икада променити. Филм је заслужио сва признања, те га препоручујем свим тинејџерима и старијима јер, колико год пута га гледали, никада нећемо успети да уочимо све детаље.

Најозбиљније Перце: Растко Ракчевић, ЕТШ „Никола Тесла“, Београд

„Ко то тамо пева“, филм првенац Слободана Шијана снимљен 1980. године по сценарију Душана Ковачевића, један је од најбољих филмова српске кинематографије. Не само српски, већ и многи светски критичари причаће вам са одушевљењем о овом нискобуџетном филму који је затресао чак и славни Холивуд, филму који засмејава и растужује све генерације.

У чему је тајна овог филма? Зашто га време није прегазило и оставило у прабини заорава? Велику заслугу има брилијантни глумачки ансамбл сачињен од највећих српских глумачких звезда свих времена. Павле Вуисић, Александар Берчек, Драган Николић, Данило Бата Стојковић, Славко Штимац, Ташко Начић, Неда Арнерић, Боро Стјепановић и Миливоје Мића Томић удахнули су живот ликовима.

Ко су они уопште? Група странаца који су се заједно упутили у Београд, али шта ми још знамо о њима? Некима знамо имена и занимање, али поред тога познато нам је врло мало. Нико од њих није компликован или посебан, напротив, они су обични, као ви и ја, као људи које срећемо сваког дана и због тога публика може да се повеже с њима и осећа да их добро познаје, а некога кога добро познајете, не заоравањате лако.

Већи део радње се дешава у старом, зарђалом аутобусу, уочи Другог светског рата. Аутобус возе отац и син Крстић и њима је тај аутобус и посао и кућа, све, све што имају. И пошто је тако, Крстићи су у њему газде. Отац је ауторитет, он прети путницима да ће их избацити ако не поштују његова правила, а путници морају да га слушају, јер мисле да им је та вођња спас, излаз из стварности у бољу будућност.

Док гледају филм, многи гледаоци желе да доживе сличну авантуру, све до краја филма. Када бисмо погледали филм мало дубље и заоравали на смешне ситуације, схватили бисмо да пут до Београда, напоран и тежак пут ка циљу, представља њихов живот. Када се зачују бомбе и кад Крстић запита путнике: „Људи, шта да радимо, хоћемо ли назад?!“, путници одговарају: „Како назад, не можемо назад!“, а то нам говори да у животу нема враћања и да не можемо да прођемо истим путем у рикверц, јер када бисмо могли, то не би био живот.

Најоштрије Перце: Селена Лазић, трећи разред Железничка техничка школа, Београд

Постоји нешто горе од физичке смрти, нешто болније, тужније и страшније. То је болест коју човек сам изабере и због које пролази кроз све кругове пакла.

У роману „Парампарчад“, аутора Џејмса Фреја, сурово и брутално је приказан чин мучног одвикавања од наркотика младог човека који је низом погрешних одлука упао у мрежу опаке зависности. Јунак романа, млади Џејмс, један је од хиљаду који је успео да изађе из тог понора без дна. Џејмс то не би успео сам, као што не могу ни други. Помогли су му. Његова прича никог неће оставити равнодушним. Иако сви знамо да су болести зависности зло, иако смо доста о томе читали и чули, овако беспштедно и сурово искрену причу никад нисмо чули.

Џејмс детаљно описује пропаст коју доживљава и многобројна искушења кроз која пролази. Нада ипак постоји, он је успео да се одупре сили која га је скоро уништила. Ово дело нам доказује да колико год смо мислили да знамо колико су болести зависности штетне, да је то још много тужније, болније и јадније.

Оно што је слабији део књиге је низ упрошћених реплика врло дугог монолога који би могао одбити мање упорне читаоце. Чини се и да би неке вулгарности могле бити избегнуте, а да прича не изгуби на веродостојности. Књига није написана за уживање у лепим мислима и реченицама, већ са намером да приказом сурове стварности одврати од зла сваког ко би могао и да помисли на употребу наркотика. Можда би се у овом случају могло рећи да је циљ оправдао средство.

Најоштрије Перце: Огњен Ђеримовић, други разред Гимназија Младеновац

Роман „Крај Зиме“ Жана Клода Мурлеве добитник је многобројних награда у Француској и иностранству. Писац се у овом роману, посвећеном свом пријатељу из интерната, бави узбудљивом авантуром четворо адолесцената одраслих у интернату налик на затвор у измишљеном дистопијском свету који по државном уређењу јако подсећа на неке аутократске земље прошлости и данашњице.

Ова сличност није нимало случајна, већ је узета како би показала да је потреба за слободом једна од најјачих потреба сваког човека ма где год он живео, што је и главни циљ романа. Ту исту потребу су осетили и главни јунаци Елен, Милена, Бартоломео и Милос након што су се изненада срили током посете својим утешитељкама. Од тог тренутка у њима се јављају емоције, довољно јаке да их натерају на бекство из интерната чиме су угрозили своје и животе других. Те емоције постају још јаче када јунаци сазнају за позадину приче о њиховим животима: режиму Фаланге, Отпору и разлогу смрти својих родитеља. Бекством из интерната почиње њихова фантастична авантура препуна узбуђења које се одликује у бежању од људи-паса, борби на живот и смрт а кулминира подизањем побуне у главном граду која доводи до ослобођења народа од тираније. Све ово је писац Жан Клод Мурлева описао јако детаљно и са снажним осећањима чиме нам дочарава атмосферу и помаже нам да створимо слику света у овом роману. Такође, на атмосферу утичу и фантастични елементи, иако су они у овом делу можда и сувишни јер је писац свој циљ у роману могао да покаже (можда чак и боље) без њих.

Још нешто што роман чини занимљивим јесте и специфична карактеризација ликова, јер сваки од њих има неку посебну особину: Милена феноменално пева, Милос је изузетно јак, а Ван Флајк је на пример безосећајан и груб због неузвраћене љубави. Вероватно је ова карактеризација и разлог због ког сам оволико уживао читајући роман, јер сам се идентификовао са неколико ликова, углавном чланова отпора.

Сам роман има изузетан крај који је подједнако и срећан и тужан али и јако болан, а написан је тако да код читалаца изазове јаке емоције. Све у свему, „Крај Зиме“ је сјајна књига, разумљива и прилично непредвидива.

Она садржи поуке које можемо искористити у свакодневном животу, јер када видимо у каквом свету и на какав начин су живели главни јунаци романа, као и љубав и жељу за ослобођењем које они осећају, схватимо да треба да будемо задовољни нашим светом у коме имамо слободе говора и мишљења. Због тога бих овај роман препоручио свима, јер сам сигуран да би у њему уживао свако без обзира на године, а неко би у овој причи пронашао себе.

Најоштрије Перце: Анђела Цветковић, први разред Железничка техничка школа, Београд

Ова књига је јединствена јер обрађује тему са којом се до сада нисмо срели. У роману „Кувар, балерина, косооки и бабин дух“ говори се о ЕБС-у, болести нестајања. Све особе без идентитета и карактера, сви они који робују медијима, телевизији и интернету нестају. Људи просто ишчезну, а иза њих остане само гардероба на месту где су се затекли.

Радња романа се углавном одвија у Прагу, а главни јунак је Мојмир Деметер, младић из дома за незбринуту децу. Он жели да постане кувар, али ће његове амбиције зауставити поменута зараза која прети да истреби људе. Поред њега, веома упечатљив лик је Баја Коломаја, жена доброг срца и чврстог карактера, чији дух и након њене смрти наставља да буде уз Мојмира. Чудну заразу преживљавају и црвенокоса балерина Џесика и мали Вијетнамац Вашек. Та необична дружина састављена од куvara, балерине, косооког и бабиног духа пролази кроз бројне потресне авантуре. Мојмир, вођен стиховима једне дивне песме, представља ослонац целој групи и буди у читаоцима оптимизам: „ Ако си изгубио кола, али ти је остао коњ, не кукај човече, већ буди срећан. Ако си изгубио кошуљу, али су ти остале панталоне, не кукај човече, већ буди срећан. Ако си изгубио пут, али видиш звезде над главом, буди срећан човече, буди срећан...“

Овај роман препоручујем свим генерацијама, јер говори о највећим вредностима у животу. Порука романа је да само људи који су доследни и имају чврст карактер неће избледети, неће нестати, а они који лутају без циља и који су слабог карактера неће пронаћи пут на коме ће бити испуњени и срећни.

Књига „Кувар, балерина, косооки и бабин дух“ је у мени пробудила жељу да прочитам и друга дела Иве Прохаскове, јер она уме да комуницира са децом.

Најхрабрије Перце: Анета Перишић, осми разред ОШ „Ратко Митровић“, Београд

„Соломонов прстен“ није још само једна легенда о Бартимеју, духовитом и шармантном, али и лукавом демону. Детаљни, занимљиви описи и сликовитост омогућавају удубљеном читаоцу да ређа јасне слике, а маштовитијима је остављен простор да оживе сопствене. Велику популарност *Трилогија о Бартимеју* енглеског писца Џонатана Страуда стекла је након изласка романа „Соломонов прстен“, награђиваног и превођеног на више светских језика.

Радња се одвија у Израелу, 960. године п.н.е. којим влада моћни краљ Соломон. Ипак, сам краљ није оно од чега сви страхују, већ његов прстен – прстен који може да отвори портал за другу димензију и у секунди призове најопасније и најмоћније демоне. Због тога му његови поданици послушно и одано служе. Наравно, било је и оних који су били довољно храбри да се супротставе. Једна од њих била је краљица Сабе. Заплет почиње када Сабе сазнаје да ће је Соломон напасти и она својој највернијој ратници Асмари даје задатак да убије краља и узме му прстен. Асмари призива Бартимеја и почиње њихова авантура.

Уз осмех пратимо Асмари и Бартимеја док откривају тајне и савладавају препреке и сазнајемо да Бартимеј није баш онакав каквим се представља, безобразан и саркастичан. Иако нема душу, ипак може да осећа нешто више од мржње и досаде.

Узбудљиво је пратити Бартимеја, његове мисли и авантуре, јер је уобичајено да демон у књигама буде споредни лик, насилан и брзоплет, а у овом роману је другачије.

Главни недостатак романа је што се Бартимејев карактер не развија. Чак и кад показује своју добру страну, он никад не стиже до краја. Када смо помислили да је успео, опет постаје саркастичан и дрзак, када смо помислили да гради другачији однос с Асмиром, понашањем открива своју демонску природу и не мари за људске вредности, а то овој причи недостаје - пријатељство између Бартимеја и Асмаре.

Без обзира на недостатке, из овог романа можемо да научимо много. Неке од важнијих порука су да моћ увек има цену, да не треба да верујемо некоме само на основу његовог изгледа - лепоте, јер он испод може бити ружан и лош као демон и, наравно, да треба да будемо упорни и истрајни док не стигнемо до зацртаног циља. Зато бих књигу препоручила свима који воле да се насмеју док читају, али и онима који желе да науче нешто ново.

Најхрабрије Перце: Миодраг Живановић, седми разред ОШ „Свети Сава“ Младеновац

Роман „Бебе од брашна“ написала је британска ауторка Ен Фајн која се прославила пишући романе за децу. За своја дела добила је најпрестижнија признања.

Радња књиге „Бебе од брашна“ представља нашу реалност, честу свакодневницу у животима многе деце. Ауторка нас упознаје са дечаком Сајмоном Мартином кога прогања осећај остављеног детета. Отац га је напустио када је био мали. Зато што га није никад упознао, дечак осећа дубоку патњу и прати га осећај кривице. Кроз школски пројекат „Бебе од брашна“ успева да победи осећај и настави срећан живот са мамом и баком. Од дечака проблематичног понашања с почетка књиге, постаје марљиви дечак који савесно и одговорно извршава своје задатке. Роман ме је подсетио на бајку - у живот крупног спортисте, увек спремног да изнервира друге и направи хаос, долази добра вила и помаже му да реши своје проблеме.

Направио бих паралелу између неких разредних старешина из моје школе и разредног старешине Сајмона Мартина. Они неретко сматрају да је њихово одељење скуп хулигана, најгорих ђака којима се не може помоћи.

Често се не труде да открију узрок и схвате разлог таквог понашања, не верују да деца могу бити боља. Неки су наставници Сајмона окарактерисали као лудог када је почео да се понаша одговорно. На крају срећан пева, јер се ослободио бремена.

Роман подстиче читаоца да размисли о томе колико у сваком детету постоји искрена потреба за бригом и љубави о некоме или нечему што би га сутра учинило бољим, племенитијим и одговорнијим човеком. Сајмон Мартин је доказао свима, па и самом себи, да се у њему крије једна искрена дечија душа, спремна на промену и бољитак, само није имао ко да осети његов бол, препозна узрок и негује потребу за променом.

Најхрабрије Перце: Милена Марковић, шести разред ОШ „Свети Сава“, Крагујевац

Аустралијанка Ева Иботсон (1925-2010) већи део живота је провела у Великој Британији и светску славу стекла пишући романе на енглеском језику. Њене књиге су преведене на више од осамдесет језика. Писала је љубавне романе, хумористично-фантастичне књиге за децу и пред крај живота неколико озбиљних књижевних дела за децу и младе која су јој донела највиша признања.

Књига Еве Иботсон „Трагом џиновског лењивца“ на мене је оставила снажан утисак. Читање ове књиге навело ме је да помислим на децу која су остала сама, на сирочиће, како ми чешће кажемо. Та деца превремено сазревају. Међутим, и она су жељна игре, забаве и истраживања света који их окружује. Баш такво дете је главни лик ове књиге, Маја. Она је храбра и самоуверена девојчица која на јединствен начин проживљава оно што се око ње дешава. Иако богата, она је скромна. На Мајино богатство око су бацили њени себични рођаци из Бразила, који су били пред банкротом. Наравно, као и у свакој књизи, она у борби против својих надмених рођака није сама, већ уз себе има верне пријатеље, Фина, Кловиса и једну оштроумну и на око строгу дадиљу. Ова књига са собом носи јако важну поуку на коју људи често заборављају: постоје много важније ствари од материјалних, а једна од њих је пријатељство. Нема човека који је поделио своју радост с пријатељем, а да се није више радовао, као што нема човека који је поделио своју тугу с пријатељем, а да није мање туговао. Ко може рећи да је живео, ако у животу није имао ниједног истинског пријатеља.

Ова књига је поред оних о пријатељству богата многим животним поукама, а опет је испуњена хумором који је чини посебном. Размишљајући о овом делу, схватам колико је труда, времена и љубави уложено у његов постанак. Права је привилегија што имам могућност да пишем о овој фантастичној књизи. Специфично за овај роман је то што се у сваком тренутку нешто дешава. Списатељица читаоца све дубље увлачи у причу, која након сваке следеће реченице постаје све занимљивија и неизвеснија. Јако ми се свидело што је књига испуњена описима на основу којих се може замислити јасна слика сваког, па и најмање важног догађаја.

Од срца бих је свима препоручила, јер је она невероватно дело још невероватније списатељице, а о томе говоре многе награде које је добила, па би свака моја даља реч била сувишна.

Најоштрије Перце: Анђела Бјелобаба, пети разред ОШ „Илија Гарашанин“, Гроцка

Док сам читала књигу „Џукац Куцов“ Данијела Пенака, сетила сам се изреке „Живети псећим животом“. Живот паса у овој књизи описан је као суров и тежак, а тек понекад радостан и леп.

Главни лик овог романа је пас Куцов. Ако бисмо хтели да га опишемо, могли бисмо да цитирамо Великог Мошуса који му се стално подсмевао и ругао говорећи: „Што се тиче овог јадника, баш је права ругоба“.

Учили су Куцова други пси како да преживи на депонији, а он је брзо учио. Научио је да је оклевање непријатељ паса. После много лутања, таман када је помислио да је девојчица Јабучица права газдарица за њега, разочарао се и побегао.

Након тога срео се са псом Хијеном и тада је био заиста срећан. Али, живот је непредвидив. Куцов поново среће Јабучицу и након нових неприлика остаје са њом. Писац нам поручује: „Када изаберете да живите са псом, онда је то доживотно. Пас се не напушта. Никада“.

Књига ми се много допала јер реално говори о тешком животу паса. Занимљива је и лако се чита, а из ње се може много научити и о псима и о људима. Много је данас паса луталица које шинтери одводе у азил. Када људи воде рачуна о псима, они им то враћају заштитом и верношћу. Зато бих књигу препоручила онима који воле псе као ја и онима који их не познају.

Најталентованије Перце: Марија Хатлак, четврти разред ОШ „Иво Андрић“, Београд

Књига „Једно другом до увета“ ми се свидела због хумора, описа, авантура и стила писања. Прича о необичној браћи којима имена почињу са Жан, а завршавају се словима абецеде, не би била тако забавна да браћа не комуницирају шаљиво. Сви они имају специјални братски однос. Браћа Жан су подељена на најстарије, средње и најмлађе. Не слажу се баш добро међусобно, али се јако воле.

Омиљени ликови су ми Жан А и Жан Б који на почетку имају десет и осам година. Највише ми се допало када су се селили у Тулон и продужили у село на одмор где проводе распуст са деком Жаном и наном Жанет. У Тулону имају велику кућу и добијају кућне љубимце. Жан Б није хтео да се сели, али ускоро заборавља на то и препушта се игри са браћом. Жан Филип Ару-

Вињо кроз ову књигу одлично дочарава да није важно где живиш и колика ти је породица, већ је важно да се сви воле и међусобно поштују. Књига је фантастична и смејала сам се док сам је читала. Жао ми је што сам је већ прочитала.

**Најталентованије Перце: Милица Стефановић, трећи разред
ОШ „Бранко Радичевић“, Крушевац**

Роман „Вера, Ника и њихових седам бака“ лепа је књига. Највише ми се свидело то што је једна од њих имала маму, а друга тату, па су решиле да их споје да би имале оба родитеља, јер је породица најважнија. Занимљиво се приказује заљубљивање маме Црне у тату Гавранчића, али и Филипа у Веру. Филип на чудан начин показује љубав. Често је чупа за реп, а једном је пољубио грудву снега и њом погодио Веру. Свиђа ми се Вера зато што је волела да чита књиге, а и све баке, од којих су шест њихове праве баке, а седму су заједнички пронашле. Смешно ми је што дају оглас за деку. Добиле су деку Срећковића као божићни поклон и живеле су дуго и срећно.